

Írta: Herczog Mária

A RENDSZERVÁLTOZÁS HATÁSA A GYERMEKEKRE ÉS CSALÁDJAIKRA

Összességében mintegy 400 millió embert, köztük 150 millió gyermeket érintettek a Közép-Kelet Európában és a volt Szovjetunióban, valamint a balkáni országokban végbement politikai, gazdasági változások. Az ígéretes és világtörténelmi jelentőségű változás egyik ára azonban az, hogy az átmenet éveit, évtizedeit alatt nagyon sok család, köztük sok gyermek vesztesévé is válik ennek a változásnak. Az elszegényedés, a piacgazdaság kemény törvényei, a szociális ellátások csökkenése vagy legalábbis nem növekvő mennyisége sok gyermek számára jelent esélytelenséget, szegénységet, elhanyagoltságot, bántalmazást.

Az oktatás, egészségügy és a szociális ellátások terén is komoly visszaesések tapasztalhatók a régió szinte csaknem valamennyi országában.

A családok jelentős számban kerültek megoldhatatlan krízishelyzetbe, ellehetetlenültek anyagilag, munkanélkülivé, hajléktalanná váltak, megbetegedtek. A rendkívül erőteljesen csökkenő születésszám ellenére a régió minden országában -Magyarország kivételével - nőtt a családjukból kikerülő gyermekek száma.

Az állami gondoskodásban élő gyermekek helyzete a régióban sokszorosan esélytelen. Korábban is rendkívül elmaradott volt az országok többségében a gyermekvédelmi rendszer, nem volt és sok helyen ma sincs törvényi szabályozás, kevés a szakember, rendkívül alacsony a szakma presztízse és a fizetés.

A tapasztalatok és a megrázó híradások késztették arra az elmúlt évtizedben a nyugati szervezetek százait, hogy valamilyen formában segítséget nyújtsanak a régióban élő gyermekeknek és az őket gondozóknak. Ezeknek a tapasztalatoknak, a helyi eredményeknek és jó tapasztalatoknak, valamint a tennivalók megbeszélésének, az együttműködés lehetséges formáinak megbeszélésére gyűltek össze Budapesten az UNICEF és a Világbank szervezésében a régió országainak szakemberei, politikusai október 22-24. Közt. A konferencián Pulay Gyula a Szociális és Családügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára tartotta a bevezető előadást. Az általa elmondottak is azt támasztották alá, hogy Magyarország messze kiemelkedik a térség országai közül a családoknak nyújtott támogatások, ellátások és a gyermekvédelem rendszerének fejlettsége tekintetében. Büszkék lehetünk arra, hogy a legtöbb ország a mi eddigi eredményeink és gyakorlatunk alapján szeretné saját rendszerének reformját és kéri az ehhez szükséges segítséget is.

Az itt közölt Budapest Nyilatkozat a konferencia zárónyilatkozata, amelyből látható, melyek a főbb célkitűzések és programok, amelyekhez a nemzetközi szervezetek segítséget is kívánnak nyújtani.

A magyar gyermekvédelem és családtámogatási rendszer a célkitűzések nagy részét megvalósította, legalábbis a törvényi szabályozás és az elvi elfogadás szintjén. A következő évek feladata lesz a minél sikeresebb gyakorlati megvalósítás is annak érdekében, hogy minden gyermek esélyt kapjon a felnövekedéséhez szükséges feltételek biztosításához, a gyermekekkel és családokkal dolgozó szakemberek pedig olyan szakmai, intézményi és anyagi támogatást, ami lehetővé teszi, hogy megfelelő módon segíthessék a családokat.